

УДК 811.11

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.1.5>

С. І. ЛОБАНОВА

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної та української філології,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: svitlanalobanova000@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-4432-3552>*

А. М. ГУБІНА

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної та української філології,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: a.hubina@lutsk-ntu.com.ua
<https://orcid.org/0000-0002-8966-9581>*

А. П. МАРТИНЮК

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної та української філології,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: alla-mart@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-5979-3936>*

РОЛЬ ПЕРЕКЛАДУ ТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ТЕХНІЧНИХ ЗВО

У сучасному глобалізованому світі ефективне спілкування англійською мовою та добре володіння науково-технічною мовою для представників технічних спеціальностей під час ділового спілкування є критично важливим для успіху в індустрії технологій. Це не просто нові переваги, а дедалі більше – обов'язкова умова професійної реалізації. Тому вкрай важливо у межах формування професійної комунікативної компетентності здобувачів технічних спеціальностей особливу увагу звертати на науково-технічний аспект комунікації як складову ділового мовлення у цій сфері. Чільним конструктивним компонентом науково-технічного мовлення (в англійському дискурсі це часто синонім до понять «ділової англійської» або «професійної англійської») є терміни, тому навички перекладу технічних термінологем багато в чому є визначальними для комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей. Саме англійська сьогодні є мовою науки і техніки. Понад 50% технічних і наукових періодичних видань світу виходять англійською мовою. Багато курсів технічної англійської мови орієнтовані на певну професію. Кожна галузь техніки має свій унікальний словник термінів і навіть особливості граматики, тому технічна англійська відрізняється залежно від сфери функціонування. Метою статті є визначення ролі перекладу технічної термінології у формуванні комунікативних компетенцій студентів немовних спеціальностей, виокремлення також ефективних стратегій навчання здобувачів технічних ЗВО терміносистем у парі «англійська-українська» й навпаки. У статті здійснено огляд актуальної вітчизняної та іноземної літератури з проблем технічного перекладу, перекладацьких та професійних комунікативних умінь спеціалістів технічних спеціальностей. Наголошено на тому, що ідеальним варіантом відточування умінь перекладу технічної термінології є спеціальний курс у межах варіативної складової підготовки здобувачів технічних спеціальностей. В іншому разі посилену увагу на переклад термінологем варто звернути під час вивчення курсу англійської за професійним спрямуванням з проєкцією на навчання впродовж життя. Виокремлено універсальні принципи викладання англійської мови в контексті вивчення іноземної за профспрямуванням, які поліпшують знання студентами немовних спеціальностей технічних ЗВО спеціальної фахової термінології, інтегруючи її в удосконалену комунікативну компетенцію.

Ключові слова: переклад, технічна термінологія, ЗВО, технічні університети, немовні спеціальності, комунікативна компетентність, професійна комунікація.

Поставлення проблеми. За останні два десятиліття роль перекладацьких умінь у структурі фахової підготовки здобувачів немовних спеціальностей зазнала серйозних змін. Однією з цих змін є перехід від просто завчання термінології під час опанування курсу іноземної мови за професійним спрямуванням до інтеграції в дію комунікативного підходу. У контексті цього технічна термінологія стає тим важливим аспектом іншомовної та заразом фахової компетентності, яка дає змогу органічно, гармонійно та впевнено здійснювати ділову комунікацію іноземною мовою, що передбачає використання не тільки загальної, але й специфічно професійної лексики.

Науково-технічна мова (в англ. варіанті «технічна мова», або «галузева технічна термінологія») – це спеціалізована мова, яку використовують у певних технічних професіях, сферах діяльності людини. Вона полегшує взаємне розуміння професіоналами складних понять і процесів, роблячи їх зрозумілими для спеціалістів у певній технічній галузі, забезпечуючи при цьому точність і влучність у спілкуванні. Переваги знання науково-технічної мови у парі «українська-англійська» (і навпаки) численні. Послугування відповідною термінологією підвищує точність висловлення завдяки використанню спеціальної термінології, що зменшує ймовірність непорозумінь. В авіаційній промисловості, наприклад, використання «pitch» для позначення нахилу носа літака є більш точним, ніж значення загальноживаного слова. Технічна мова також підвищує ефективність, лаконічно передаючи складні ідеї. Наприклад, у розробці програмного забезпечення «алгоритм» – це технічний термін, який охоплює певний набір інструкцій для виконання завдання. Технічний переклад долає мовні бар'єри в глобалізованому світі. Перекладацька практика для студентів немовних спеціальностей відіграє чільну роль у набутті ними комунікативних професійних компетентностей, даючи змогу розуміти та ефективно використовувати технічну інформацію. Це сприяє міжнародній співпраці, обміну знаннями та розширенню ринків.

Аналіз попередніх досліджень. Варто зауважити, що в іноземній практиці зазвичай диференціюють поняття *translator training*

і *translator education*, хоча українською складно дібрати термін, який би їх так виразно розрізняв. Автоматизовані перекладачі дають дослівні варіанти «підготовка перекладачів» та «перекладацька освіта» відповідно – тобто кожен із них в контексті української методологічної парадигми міг би стосуватись освіти перекладачів. *Translator education* – поняття, яке використовується в перекладознавстві на противагу *translator training* [Echeverri 2017: 27]. Перше зазвичай використовується для позначення типу навчання, яке студенти отримують у більш широкому соціальному контексті університетів, цей вид навчання дає студентам можливість побачити переклад як діяльність, пов'язану з суспільними та гуманістичними проблемами. Навпаки, концепція *translator training* стосується такого роду навчання перекладу, яке намагається відповідати конкретним вимогам професії перекладача, тобто *translator training* зазвичай пов'язане з професійним характером перекладу.

Дослідники зауважують, що особливості науково-технічної термінології визначаються її інформативністю, точністю, об'єктивністю, безособовістю, беземоційністю [Brieger & Pohl: 22]. Процес перекладу науково-технічного тексту характеризується поєднанням прийомів та способів наукового й художнього перекладу, використанням термінології. Переклад передбачає різного роду заміни: замінюватись можуть окремі слова (це т. зв. *перекладацькі трансформації*), словосполучення, частини речення. Іноді в текстах технічного характеру потрібна реорганізація всього речення внаслідок необхідності врахування мовних особливостей. У науково-технічному дискурсі термінологія перекладається декількома способами, як-от: дослівний переклад; підбір термінологічних еквівалентів; калькування; транслітерація; узагальнення, або генералізація (англ. *generalization*); специфікація, або конкретизація; описово.

Джоді Бірн зазначає, що від мікробіології до ядерної фізики, хімії та розробки програмного забезпечення науковий і технічний переклад є складною діяльністю, яка передбачає передачу спеціалізованої інформації з різних тем іншою мовою [Burgin 2014: 67]. Це вимагає експертних лінгвістичних знань та навичок письма в поєднанні зі здатністю досліджувати та розу-

міти складні концепції та представляти їх різноманітній аудиторії. Поняття складних концепцій розкривається в парадигмі термінології певної галузі знань, у нашому разі – технічної.

Як зазначено в праці М. Жумбей та ін. [Zhumbey et al. 2020], поняття «компетентність» є ключовим у чинних положеннях про освіту. За Методичними рекомендаціями щодо розроблення стандартів вищої освіти поняття «компетентність» визначається як динамічна комбінація знань, умінь, навичок, парадигми мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, яка визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну або подальшу навчальну діяльність [МОН України]. Компетентності поділяються на три ключові групи: інтегральні, загальні, спеціальні (фахові та предметні). Аналіз Стандарту вищої освіти для спеціальностей 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 122 Комп'ютерні науки, 131 Прикладна механіка, 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка, 242 Туризм та ін. показав, що серед загальних компетентностей здатність володіти іноземною мовою займає одну з ключових позицій. Розробники стандарту роблять акцент на важливості формування здатності зберігати і примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі інтерпретації історії та закономірностей розвитку предметної галузі. Навички перекладу технічної термінології в є запорукою на просто абстрактного й важко відстежуваного впливу кожного окремого здобувача на примноження наукових цінностей, а елементарно є необхідним базовим умінням, що слугує запорукою адекватної комунікації в іншомовному професійному середовищі.

Успішність навчання іноземної мови залежить насамперед від рівня володіння мовою, що передбачає вміння створювати зв'язні висловлювання в освітній та професійній сфері, лаконічно передавати зміст прочитаного або почутого матеріалу, орієнтуватися в обстановці, запитувати та адекватно сприймати повідомлення, висловлювати власну думку та підтримувати свою позицію. Водночас практика спілкування свідчить, що знання фонетичної та лексико-граматичної будови мови є недостатнім для ефективної взаємодії між представ-

никами різних країн в одному професійному просторі. Автономність національних термінологічних систем створює низку труднощів для порозуміння, може призводити до низки суперечливих ситуацій, провокувати двозначності чи взагалі стати причиною комунікативних невдач. Виповнити прогалину, що наявна між національними терміносистемами дає змогу планомірна й системна робота над перекладом технічного термінології здобувачами технічних спеціальностей ЗВО. Важливим фактором налагодження та підтримання продуктивної співпраці є термінологічний аспект як принципово суттєвий вектор занурення здобувачів у ділове середовище спілкування в полінаціональному просторі. Саме тому мета викладання іноземної мови полягає не стільки в тому, щоб ознайомити студентів з правилами вживання мовних одиниць, скільки в тому, щоб підготувати їх до міжнаціональних ділових контактів. Зокрема, про це йдеться в працях і вітчизняних дослідників цього питання: В. Чорнобай [2022], Л. Сливки [2023], В. Шабані та Н. Петрушової [2023], І. Плавущької та Ю. Мартиць [2023]. Актуальності набуває пропонуване І. Плавущькою та Ю. Мартиць викладання навчальних дисциплін здобувачам немовних спеціальностей іноземною мовою [Плавущька & Мартиць 2023].

Мета і завдання статті полягають у тому, щоб визначити роль перекладу технічної термінології у формуванні комунікативних компетенцій студентів немовних спеціальностей, запропонувавши також ефективні стратегії навчання здобувачів технічних ЗВО терміносистем у парі «англійська-українська» й навпаки.

Виклад основного матеріалу. У найбільш адекватному варіанті доречно пропонувати студентам технічних спеціальностей (наприклад, на факультеті аграрних технологій та екології, факультеті транспорту та механічної інженерії, інформаційних технологій тощо) спеціальні вибіркові дисципліни, націлені на тренування навичок перекладу, зокрема перекладу технічних текстів і технічної термінології як їх ключового елемента. До того ж це не може бути універсальний курс: кожен напрям підготовки повинен мати свою програму та план її реалізації з метою набуття студентами таргетованих перекладацьких навичок. Теоретична частина

такого курсу перекладознавства за професійним спрямуванням мала би охоплювати основні принципи перекладу науково-технічної літератури з англійської мови українською і навпаки. Практична частина повинна базуватись на системі вправ для практичних занять з перекладу із завданнями для етапів підготовки до перекладу (передперекладацький етап), перекладу та редагування перекладу. Вивчення стандартизованої термінології в парі «українська-англійська» та «англійська-українська» найбільшою мірою зосереджується на передперекладацькому етапі.

Варто зауважити, що в західній науковій літературі розрізняють здебільшого лише два методи перекладу: комунікативний переклад і семантичний переклад (за авторитетною думкою Пітера Ньюмарка [Newmark 2008; 2009]). Між цими двома методами є суттєва різниця. Комунікативний переклад адресований винятково «другому читачеві», який не готовий до труднощів чи незрозумілостей у перекладному тексті, а тому розраховує на суттєві трансформації тексту, що потрібні для передання іноземних елементів (зокрема вербальних та екстралінгвальних) засобами власної мови та категоріями власної культури. Але навіть тут перекладач все одно повинен поважати форму тексту вихідної мови як єдиною матеріальною основою для своєї роботи, а отже, працювати над нею [Di & Nida: 102]. Семантичний переклад залишається в межах культури оригіналу і допомагає читачеві лише своїми конотаціями, якщо вони становлять основне людське (а не етнічне) послання тексту. Комунікативний переклад намагається справити на читача ефект, максимально наближений до ефекту оригіналу. Семантичний переклад намагається передати, наскільки це дають змогу семантичні та синтаксичні структури другої мови (у нашому разі – української й англійської у відповідній парі), точне контекстуальне значення оригіналу. Теорія функціоналізму урівноважує два типи перекладу. Відповідно, перекладачі повинні застосовувати релевантні перекладацькі стратегії до різних типів текстів [Wang: 625]. З. Ванг виділяє 3 типи текстів: експресивний, вокативний та інформативний. Відповідно, вони найбільш наближені до стильових ознак художнього, публіцистичного та науко-

вого стилю [Wang: 629–630]. Функція інформативних текстів зосереджена на зовнішній ситуації, фактах теми та реальності поза мовою, тому істина (факти об'єктивної дійсності), яку передає інформація, є ядром цього типу тексту. При цьому статус автора як носія певних оригінальних мовленнєво-авторських ознак у тексті є максимально анонімним. Переклад цього типу передбачає розуміння та реакцію реципієнтів, тобто ефект передачі інформації. Тому П. Ньюмарк [Newmark 2008; 2009]) для таких текстів (сюди зараховуються також тексти технічного характеру) пропонує взяти за основу підхід комунікативного перекладу – з намаганням справити на цільових читачів ефект, максимально наближений до того, який отримали читачі оригіналу, наголошуючи на точності та достовірності процесу передачі інформації. У цьому аспекті твердження П. Ньюмарка дуже схоже на «функціональну еквівалентність», про яку говорить Е. Ніда [Di & Nida: 110]. Читачі перекладеного тексту повинні бути в змозі зрозуміти його до тієї міри, до якої вони можуть уявити, як читач оригінального тексту повинен був зрозуміти і оцінити його (у ситуації з англійським текстом – носій англійської мови з технічною професійною кваліфікацією).

На етапі вивчення термінології й навчання принципів перекладу корисним буде ознайомлення студентів із монографіями, які присвячені проблемам перекладу технічних текстів. Наприклад, книгою Джоді Бірна «Пояснення щодо науково-технічного перекладу». Він має підзаголовок «Гайд гвинтів та гайок для початківців» (англ. *A Nuts and Bolts Guide for Beginners*). Використовуючи міждисциплінарні дослідження, реальні приклади з професійної практики та освітній досвід, посібник досліджує походження та історію науково-технічного перекладу, діячів, інструменти та процеси, що мають стосунок до перекладу науково-технічних текстів. Посібник «Пояснення щодо науково-технічного перекладу» надає огляд основних особливостей наукового та технічного дискурсу, а також різних типів створених документів. Низка детальних тематичних досліджень висвітлює різноманітні проблеми перекладу та представляє низку стратегій їх вирішення. Включено різноманітні ресурси та вправи, щоб зробити навчання ефективним

і цікавим. Додаткові ресурси, залучені посібником, доступні також на Facebook, що дуже зручно.

Корисним є використання автентичних посібників англійської мови, спеціально розроблених для студентів ЗВО немовних спеціальностей. Наприклад, підручник «Technical English. Vocabulary and Grammar» [Brieger & Pohl 2008]. Розгалужена система завдань забезпечує вивчення та функціонально-комунікативне закріплення понад 1500 технічних термінів.

Окрім того, є універсальні принципи викладання англійської мови в контексті вивчення іноземної за профспрямуванням, які поліпшують знання студентами немовних спеціальностей технічних ЗВО спеціальної фахової термінології, інтегруючи її в удосконалену комунікативну компетенцію, як-от:

1) оскільки багато технічних термінів в англійській мові походять від грецьких і латинських слів, сучасні термінолексеми часто складаються з кількох компонентів, знання яких допоможе запам'ятати їх або ж коректно зрозуміти значення. Технічні терміни часто використовують префікси та суфікси, що надає додаткової семантики термінам. Прикладом є узагальнювальна таблиця з посібника «Technical English. Vocabulary and Grammar» [Brieger & Pohl: 76] (Рис. 1),

C A prefix comes at the beginning of a word and usually has a specific meaning, for example inter = between.

Look at the following prefixes and their use in the above IT words/phrases:

prefix	meaning of prefix	example of use
inter-	between	internet, interconnect, interactive, international
intra-	within	intranet, e.g. company intranet
trans-	across	transmit, transfer, transaction
co-/com-/con-	with	combine, compatible, connect, configure
up	up (to internet)	upload
down-	down (from internet)	download, downtime, i.e. when the network is down (not working)

Рис. 1. Таблиця зі значенням універсальних префіксів англійських термінолексем [Brieger & Pohl 2008]

Іншими прикладами можуть бути такі префікси в англійських термінах, як: an – ні, anaerobic = без повітря; ante – перед, antecedent = що існував раніше; bi – два бінарний = що має дві сторони і т.д.

Суфікси, додаючись після кореня, завершують слово-термін. Його функція полягає

у формуванні або зміні значення слова. Суфікси можуть вказувати на тип слова, наприклад «комунікативний» — це прикметник, «спілкування» — це іменник, а «спілкуватися» — це дієслово. Вони також можуть описувати стан, якість, дію чи відношення. Наприклад: -itis – запалення, dermatitis = запалення шкіри; -oid – форма, cuboid = кубоподібний; -logy – наука про, anthropology = вивчення роду людського.

Оскільки кожна дисципліна має власну термінологію, варто сформулювати вичерпний список суфіксів, префіксів і базових слів, які використовуються у певній конкретній галузі. Вивчення ключових префіксів, базових слів та суфіксів дасть змогу розшифрувати багато технічних термінів, що надалі можуть траплятись здобувачам.

2) прищеплювати вміння помічати типові структури слів. У технічних галузях часто є переважні способи утворення технічних термінів. Хоча це не завжди спрацьовує без похибок, усе ж знання універсальних принципів того, як зазвичай структуровані технічні слова, дасть змогу студентам вивчити їх і запам'ятати. Наприклад, нижче наведено типові закінчення слів, які вказують на однину чи множину: -a /-ae: one vertebra/two vertebrae (один хребець/два хребці); -on/-a: a protozoon/many protozoa (найпростіший/багато найпростіших); -is/-es: a hypothesis/several hypotheses (гіпотеза/кілька гіпотез).

3) увага до того, як класифікуються технічні терміни. Кожна дисципліна може використовувати власний спосіб або способи класифікації термінів, наприклад, за системами, групами, періодами часу, теоріями чи методами. Як би там не було, головні теми часто діляться на менші теми, за якими відбувається подальша деталізація. Групування вмісту зазвичай відповідає правилам або принципам, специфічним для дисципліни. Знання того, як конкретна дисципліна групує терміни, організовує ієрархію понять, дасть змогу знайти технічні терміни в значущому контексті, що полегшує їх розуміння та запам'ятовування.

Наприклад, як у біології для опису організмів використовують поняття царства, типу, класу, ряду, родини, роду, виду (*Kingdom, Phylum, Class, Order, Family, Genus, Species*). Медицина класифікує інформацію за функці-

ональними системами організму, такими як опорно-руховий апарат, кровоносна, дихальна, нервова та слухова системи. Історія музики чи інші мистецькі галузі можуть категоризувати свій зміст хронологічно навколо ключових періодів: середньовіччя, ренесансу, бароко, класицизму та романтизму тощо. Зазвичай є основна термінологія, пов'язана з кожною групою.

4) закріплення вивченого. Для закріплення вивчених термінів сприятливим є створення студентами власних словників термінів. Зокрема, можна зробити їх не лише на основі вже вивчених термінів, але й невідомих, приділивши надалі час та доклавши зусиль, щоб їх вивчити. Стратегії вивчення термінів можуть бути індивідуалізовані. Основний підхід полягає в максимальному частому використанні термінів під час активного мовлення. Що більше органів чуття буде використано для вивчення нових термінів, то більше шансів їх запам'ятати. Можна зробити картку для кожного слова або створити візуальні карти споріднених слів, які можуть містити низку дотичної інформації про слова. Доцільно використовувати кросворди або вікторини, спеціальні мобільні застосунки (на кшталт AnkiDroid Flashcards).

Збільшення словникового запасу технічної англійської є першорядним для фахівців, які прагнуть чітко та ефективно спілкуватися у своїх галузях. У світі телекомунікацій, наприклад, розуміння таких понять, як «пропускна здатність» і «затримка» (англ. "bandwidth" and "latency"), не просто вигідне, але часто має вирішальне значення для точного та ефективного зв'язку.

Вправність у перекладі технічної лексики англійської зростає завдяки також:

- 1) читанню галузевої літератури;
- 2) вивченню й створенню технічних звітів;
- 3) участі в технічних дискусіях, форумах або онлайн-спільнотах, пов'язаних з конкретною сферою діяльності;
- 4) опануванню технічних лекцій, семінарів, вебінарів;

5) тематичним дослідженням та вивченню документації;

6) членству в професійних організаціях, участі в конференціях;

7) наставництву та керівництву досвідчених фахівців, які мають міжнародні зв'язки з іноземними колегами;

8) програмам для вивчення мов (наприклад, на кшталт ресурсу Promova), що адаптовані до галузі, пропонуючи вправи та тести, зосереджені на технічній лексиці;

9) постійному навчанню;

10) редагуванню перекладних текстів;

11) персональному репетиторству чи коучингу, спеціалізованому на потрібній галузі.

Висновки. Отже, роль перекладу технічної термінології у формуванні комунікативної компетенції студентів немовних спеціальностей технічних ЗВО полягає в реалізації основної мети технічної мови – забезпечити ефективне спілкування в певній галузі, сприяючи точності та ясності донесення інформації в діловому комунікативно-діяльнісному середовищі. Використання спеціальної термінології англійською та українською гарантує, що всі структурні деталі семантики передаються точно й без двозначності.

Найкращий спосіб оволодіти технічною термінологією цільовими мовами – це регулярно практикувати технічний переклад. Можна практикувати технічний переклад, працюючи над реальними або змодельованими проектами, такими як документи, веб-сайти, відео чи програмне забезпечення. Ви також можете практикувати технічний переклад, проходячи курси, тести або сертифікації, які оцінюють наявні навички та знання технічної термінології цільовою мовою. Практика технічного перекладу допоможе активно застосувати опановану технічну термінологію як частину комунікативної компетентності іноземною мовою.

Подальші дослідження з теми доцільно організувати навколо проблем практичних алгоритмів вивчення термінологічної лексики на основі використання мобільних технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. МОН України. (2017). Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf> (дата звернення: 24.02.2024)
2. Плавуцька І., Мартиць Ю. Застосування професійної медико-технічної термінології в процесі викладання окремих дисциплін англійською мовою. *Вісник науки та освіти*. 2023. Вип. 7. № 13.
3. Сливка Л. Особливості перекладу науково-технічної термінології з англійської мови на українську. *Філологічні студії*. 2023. Вип. 144.

4. Чорнобай В. Проблеми перекладу науково-технічної термінології. *Topical issues of modern science, society and education : proceedings of VII International Scientific and Practical Conference* (Kharkiv, 29-31 January 2022). Kharkiv, 2022. P. 1525–1531.
5. Шабані В. М., Петрушова Н. В. Загальні характеристики та особливості перекладу англійської науково-технічної термінології. *The XII International Scientific and Practical Conference «Youth, education and science through today's challenges»*, December 04-06, 2023, Bordeaux, France. 454 p. P. 327.
6. Brieger N., Pohl A. *Technical English. Vocabulary and Grammar*. Sommertown Publishing, 2008.
7. Byrne J. *Scientific and technical translation explained: A nuts and bolts guide for beginners*. Routledge, 2014.
8. Di J., Nida E. A. *On translation: An expanded edition*. City University of HK Press, 2006. 352 p.
9. Echeverri Á. *Translator Education and Metacognition: Towards Student-Centered Approaches to Translator Education* // Y. Cui, & W. Zhao (Eds.). *Handbook of research on teaching methods in language translation and interpretation*. USA: Information Science Reference, 2015.
10. Newmark P. A new theory of translation. *Brno studies in English*. 2008. Vol. 33(1). P. 101–114.
11. Newmark P. The linguistic and communicative stages in translation theory // *The Routledge companion to translation studies*. Routledge, 2009. P. 34–49.
12. Wang Z. Exploring Newmark's Communicative Translation and Text Typology. In 6th International Conference on Social Science, Education and Humanities Research (SSEHR 2017). Atlantis Press, 2018. P. 628–630.
13. Zhumbi M., Kostiuk S., Palchykova O. Formation of culture-universal competence of non-linguistic specialties students in the process of teaching the English language. *Revista Espacios*. 2020. Vol. 41(16).

REFERENCES

1. MON Ukrainy. (2017). *Metodychni rekomendatsii shchodo rozroblennia standartiv vyshchoi osvity* [Methodological recommendations for the development of higher education standards]. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf> [in Ukrainian].
  2. Plavutska, I., & Martyts, Yu. (2023). Zastosuvannya profesiinoi medyko–tekhnichnoi terminolohii v protsesi vykladannia okremykh dystsyplin anhliiskoiu movoiu [Application of professional medical and technical terminology in the process of teaching individual disciplines in English]. *Visnyk nauky ta osvity*, 7(13) [in Ukrainian].
  3. Slyvka, L. (2023). Osoblyvosti perekladu naukovo-tekhnichnoi terminolohii z anhliiskoi movy na ukrainsku [Features of the translation of scientific and technical terminology from English into Ukrainian]. *Filolohichni studii*, 144 [in Ukrainian].
  4. Chornobai, V. Problemy perekladu naukovo-tekhnichnoi terminolohii [Translation problems of scientific and technical terminology]. *Topical issues of modern science, society and education : Proceedings of VII International Scientific and Practical Conference* (Kharkiv, 29-31 January 2022). Kharkiv, 2022. P. 1525–1531 [in Ukrainian].
  5. Shabani, V., & Petrushova, N. Zahalni kharakterystyky ta osoblyvosti perekladu anhlo-movnoi naukovo-tekhnichnoi terminolohii [General characteristics and peculiarities of translation of English-language scientific and technical terminology]. *The XII International Scientific and Practical Conference «Youth, education and science through today's challenges»*, December 04-06, 2023, Bordeaux, France. 454 p. R. 327 [in Ukrainian].
  6. Brieger, N., Pohl, A. (2008). *Technical English. Vocabulary and Grammar*. Sommertown Publishing.
  7. Byrne, J. (2014). *Scientific and technical translation explained: A nuts and bolts guide for beginners*. Routledge.
  8. Di, J., & Nida, E. A. (2006). *On translation: An expanded edition*. City University of HK Press. 352 p.
  9. Echeverri, Á. (2015). *Translator Education and Metacognition: Towards Student-Centered Approaches to Translator Education*. In Y. Cui, & W. Zhao (Eds.). (2015). *Handbook of research on teaching methods in language translation and interpretation*. USA: Information Science Reference.
  10. Newmark, P. (2008). A new theory of translation. *Brno studies in English*, 33(1), 101–114.
  11. Newmark, P. (2009). The linguistic and communicative stages in translation theory. In *The Routledge companion to translation studies* (pp. 34–49). Routledge.
  12. Wang, Z. (2018, February). Exploring Newmark's Communicative Translation and Text Typology. In *6th International Conference on Social Science, Education and Humanities Research (SSEHR 2017)* (pp. 628–630). Atlantis Press.
  13. Zhumbi, M. M., Kostiuk, S. S., & Palchykova, O. O. (2020). Formation of culture-universal competence of non-linguistic specialties students in the process of teaching the English language. *Revista Espacios*, 41(16).
-

S. I. LOBANOVA

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine
E-mail: svitlanalobanova000@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-4432-3552>*

A. M. HUBINA

*Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine
E-mail: a.hubina@lutsk-ntu.com.ua
<https://orcid.org/0000-0002-8966-9581>*

A. P. MARTYNIUK

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine
E-mail: alla-mart@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-5979-3936>*

**THE ROLE OF TECHNICAL TERMINOLOGY TRANSLATION IN THE FORMATION
OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS OF NON-LANGUAGE
SPECIALTIES OF TECHNICAL UNIVERSITIES**

In today's globalized world, effective communication in English and a good command of scientific and technical language for representatives of technical specialties during business communication is critical for success in the technology industry. These are not just new benefits, but increasingly a prerequisite for professional implementation. Therefore, it is extremely important to pay special attention to the scientific and technical aspect of communication as a component of business communication in this field within the framework of the formation of professional communicative competence of technical majors. A prominent constructive component of scientific and technical speech (in English discourse it is often synonymous with the concepts of "business English" or "professional English") are terms, so the skills of translating technical terminologies are in many ways decisive for the communicative competence of students of non-linguistic specialties. Today, English is the language of science and technology. More than 50% of the world's technical and scientific periodicals are published in English. Many technical English courses are focused on a certain profession. Each field of technology has its own unique vocabulary of terms and even grammar features, so technical English differs depending on the field of operation. The purpose of the article is to determine the role of the translation of technical terminology in the formation of communicative competences of students of non-linguistic specialties, as well as to highlight effective strategies for teaching technical higher education students term systems in the pair "English-Ukrainian" and vice versa. The article reviews current domestic and foreign literature on the problems of technical translation, translation and professional communication skills of specialists in technical specialties. It is emphasized that the ideal option for honing the skills of translating technical terminology is a special course within the variable component of the training of applicants for technical specialties. Otherwise, increased attention should be paid to the translation of terminologies during the study of a professional English course with a view to lifelong learning. The universal principles of teaching English in the context of studying a foreign language by profession are singled out, which improve students' knowledge of non-language specialties of technical higher education institutions of special professional terminology, integrating it into improved communicative competence.

Key words: translation, technical terminology, higher education institutions, technical universities, non-language majors, communicative competence, professional communication.